

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN THỊ DẠ NGÂN

GIẢI PHÁP XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI
TẠI HUYỆN SA PA, TỈNH LÀO CAI

LUẬN VĂN THẠC SĨ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG
Chuyên ngành: Kinh tế nông nghiệp

THÁI NGUYÊN - 2016

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN THỊ DẠ NGÂN

GIẢI PHÁP XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI
TẠI HUYỆN SA PA, TỈNH LÀO CAI

Chuyên ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 60 62 01 15

LUẬN VĂN THẠC SĨ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS NGUYỄN ĐÌNH LONG

THÁI NGUYÊN - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là có nguồn gốc rõ ràng, trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào khác.

Tôi xin cam đoan mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đều đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2016

Tác giả

Nguyễn Thị Dạ Ngân

LỜI CẢM ƠN

Trong thời gian nghiên cứu và thực hiện đề tài “*Giải pháp xây dựng nông thôn mới tại huyện Sa Pa, tỉnh Lào Cai*”, tôi đã nhận được sự hướng dẫn, giúp đỡ, động viên nhiệt tình của nhiều cá nhân và tập thể.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám hiệu, Phòng Quản lý Đào tạo sau đại học, Ban chủ nhiệm Khoa Kinh tế, Bộ môn Kinh tế học của trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi về mọi mặt trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn này.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành và sâu sắc nhất tới **PGS.TS Nguyễn Đình Long**, người đã tận tình hướng dẫn và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình thực tập và hoàn thành luận văn tốt nghiệp.

Tôi xin cảm ơn sự giúp đỡ, đóng góp nhiều ý kiến quý báu của các nhà khoa học, các thầy cô giáo trong trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh - Đại học Thái Nguyên.

Trong quá trình thực hiện đề tài, tôi còn được sự giúp đỡ và cộng tác của các đồng chí tại UBND Huyện Sa Pa, UBND các xã, phòng NN&PTNN huyện Sa Pa, các đồng chí tại địa điểm nghiên cứu, tôi xin gửi lời cảm ơn sâu sắc tới các đồng chí đã hỗ trợ nhiệt tình, cung cấp mọi tư liệu liên quan tới đề tài để tôi hoàn thành tốt nội dung đề tài.

Tôi xin bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc đối với mọi sự giúp đỡ quý báu đó.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2016

Tác giả

Nguyễn Thị Dạ Ngân

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG, BIỂU	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	2
4. Đóng góp mới của luận văn	2
5. Bố cục luận văn.....	3
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI	4
1.1. Cơ sở lý luận về xây dựng nông thôn mới	4
1.1.1. Đặc điểm nông nghiệp, nông thôn hiện nay.....	4
1.1.2. Khái niệm về nông thôn mới và xây dựng nông thôn mới	5
1.1.3. Nội dung xây dựng nông thôn mới ở Việt Nam	8
1.1.4. Nguyên tắc và các bước xây dựng nông thôn mới.....	12
1.1.5. Các nhân tố ảnh hưởng đến xây dựng nông thôn mới	14
1.2. Kinh nghiệm thực tiễn về xây dựng nông thôn mới	15
1.2.1. Kinh nghiệm xây dựng nông thôn mới ở một số nước và vùng lãnh thổ trên thế giới	15
1.2.2. Kinh nghiệm xây dựng nông thôn mới ở Việt Nam	22
1.2.3. Bài học kinh nghiệm rút ra đối với huyện Sa Pa trong xây dựng NTM.....	24
1.3. Tổng quan các công trình nghiên cứu	24
1.3.1. Công trình nghiên cứu ngoài nước.....	24
1.3.2. Công trình nghiên cứu trong nước	25
Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	27
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	27
2.2. Các phương pháp nghiên cứu.....	27
2.2.1. Chọn địa điểm nghiên cứu	27
2.2.2. Phương pháp thu thập thông tin.....	27

2.2.3. Phương pháp tổng hợp thông tin.....	28
2.2.4. Phương pháp phân tích thông tin.....	29
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu.....	29
Chương 3: THỰC TRẠNG XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TẠI	
HUYỆN SA PA - TỈNH LÀO CAI.....	30
3.1. Đặc điểm của huyện Sa Pa - tỉnh Lào Cai.....	30
3.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	30
3.1.2. Tài nguyên.....	33
3.1.3. Điều kiện kinh tế - xã hội.....	36
3.2. Thực trạng xây dựng nông thôn mới tại huyện Sa Pa, tỉnh Lào Cai.....	38
3.2.1. Quy hoạch xây dựng nông thôn mới.....	38
3.2.2. Phát triển hạ tầng, kinh tế xã hội.....	40
3.2.3. Chuyên dịch cơ cấu, phát triển kinh tế, nâng cao thu nhập.....	49
3.2.4. Giảm nghèo.....	51
3.2.5. Đổi mới và phát triển các hình thức tổ chức sản xuất có hiệu quả ở nông thôn.....	52
3.2.6. Phát triển giáo dục và đào tạo ở nông thôn.....	52
3.2.7. Phát triển y tế chăm sóc sức khỏe cư dân nông thôn.....	54
3.2.8. Xây dựng đời sống văn hóa, thông tin và truyền thông nông thôn.....	55
3.2.9. Cấp nước sạch và vệ sinh môi trường nông thôn.....	56
3.2.10. Nâng cao chất lượng, tổ chức Đảng, chính quyền, đoàn thể chính trị – xã hội trên địa bàn.....	58
3.2.11. Giữ vững an ninh trật tự xã hội nông thôn.....	59
3.3. Kết luận về xây dựng nông thôn mới tại huyện Sa Pa, tỉnh Lào Cai.....	60
3.4. Thực trạng nông thôn mới ở một số xã.....	62
3.4.1. Thực trạng nông thôn mới ở xã Nậm Cang.....	62
3.4.2. Thực trạng nông thôn mới ở xã Tả Giàng Phình.....	69
3.5. Các nhân tố ảnh hưởng đến xây dựng nông thôn mới tại huyện Sa Pa- tỉnh Lào Cai.....	77
3.5.1. Những nhân tố thuộc về điều kiện tự nhiên.....	77
3.5.2. Quá trình CNH - HĐH nông nghiệp, nông thôn.....	78
3.5.3. Các chính sách của Đảng và Nhà nước đối với vấn đề nông nghiệp, nông thôn.....	78
3.5.4. Đội ngũ cán bộ lãnh đạo cơ sở.....	78
3.5.5. Đặc điểm văn hóa.....	79

3.6. Những thuận lợi và khó khăn trong quá trình xây dựng nông thôn mới tại huyện Sa Pa, tỉnh Lào cai.....	79
3.6.1. Những thành công trong xây dựng nông thôn mới tại huyện Sa Pa, tỉnh Lào Cai	79
3.6.2. Thuận lợi	80
3.6.3. Tồn tại, hạn chế.....	80
Chương 4: GIẢI PHÁP XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TẠI HUYỆN SA PA - TỈNH LÀO CAI.....	82
4.1. Quan điểm chung trong quá trình xây dựng nông thôn mới	82
4.1.1. Xây dựng nông thôn mới phải phù hợp với chủ trương đường lối của Đảng và Nhà nước.....	82
4.1.2. Xây dựng nông thôn mới phải đảm bảo phát triển nông thôn bền vững	83
4.1.3. Xây dựng nông thôn mới trên quan điểm kế thừa những thành tựu đã đạt được	83
4.1.4. Xây dựng nông thôn mới phải vừa hiện đại nhưng vẫn giữ gìn bản sắc dân tộc	83
4.2. Định hướng, mục tiêu nhằm đẩy mạnh quá trình xây dựng nông thôn mới tại huyện Sa Pa, tỉnh Lào Cai	84
4.2.1. Định hướng chung.....	84
4.2.2. Mục tiêu	84
4.3. Giải pháp chủ yếu nhằm đẩy mạnh xây dựng nông thôn mới tại huyện Sa Pa, tỉnh Lào Cai.....	87
4.3.1. Công tác quy hoạch nông thôn.....	87
4.3.2. Công tác tuyên truyền, vận động	89
4.3.3. Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực đáp ứng với yêu cầu xây dựng nông thôn mới	90
4.3.4. Tăng cường sự tham gia của người dân trong xây dựng nông thôn mới.....	91
4.3.5. Về cơ chế, chính sách xây dựng nông thôn mới	92
4.3.6. Cơ chế hỗ trợ đầu tư từ nguồn vốn Ngân sách nhà nước.....	94
4.4. Kiến nghị.....	94
4.4.1. Với các cấp tỉnh.....	94
4.4.2. Với các hộ gia đình trong nông thôn.....	95
KẾT LUẬN	96
TÀI LIỆU THAM KHẢO	97
PHỤ LỤC.....	99

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Dạng viết tắt	Dạng đầy đủ
BCH	Ban chấp hành
BNNPTNT	Bộ nông nghiệp phát triển nông thôn
BQ	Bình quân
CN	Công nghiệp
CN - TTCN	Công nghiệp - tiểu thủ công nghiệp
CNH-HĐH	Công nghiệp hóa - hiện đại hóa
ĐVT	Đơn vị tính
GDP	Thu nhập quốc nội
HTX	Hợp tác xã
KHKT	Khoa học kỹ thuật
LĐNN	Lao động nông nghiệp
LĐXH	Lao động xã hội
NN	Nông nghiệp
NQ/TW	Nghị Quyết/ Trung ương
NTM	Nông thôn mới
NXB	Nhà xuất bản
PTNT	Phát triển nông thôn
QĐ/TTg	Quyết định/ Thủ tướng
QĐ-BBCVT	Quyết định - Bộ bưu chính viễn thông
QĐ-BCĐXDNTM	Quyết định - Ban chỉ đạo xây dựng nông thôn mới
QĐ-BGD&ĐT	Quyết định - Bộ giáo dục và đào tạo
QĐ-BVHTTDL	Quyết định - Bộ văn hóa thông tin du lịch
QĐ-BYT	Quyết định - Bộ y tế
QĐKT ĐNT	Quy trình kỹ thuật điện nông thôn
SNN&PTNT-KHTC	Sở nông nghiệp và phát triển nông thôn - kế hoạch tổ chức
TCVN	Tiêu chuẩn Việt Nam
TCXDVN	Tiêu chuẩn xây dựng Việt Nam
THCS	Trung học cơ sở
TT - BNNPTNT	Thông tư - Bộ nông nghiệp phát triển nông thôn

Dạng viết tắt	Dạng đầy đủ
TT-BXD	Thông tư - Bộ xây dựng
TTCN	Tiểu thủ công nghiệp
TTLT-BNNPTNT- BKHDT-BTC	Thông tư liên tịch - Bộ nông nghiệp phát triển nông thôn - Bộ kế hoạch đầu tư - Bộ tài chính
UBND	Ủy ban nhân dân
XDCB	Xây dựng cơ bản

DANH MỤC CÁC BẢNG, BIỂU

Bảng 3.1: Quy hoạch và phát triển quy hoạch của huyện Sa Pa.....	39
Bảng 3.2: Tình hình thực hiện tiêu chí giao thông.....	40
Bảng 3.3: Tình hình thực hiện tiêu chí thủy lợi	42
Bảng 3.4: Tình hình thực hiện tiêu chí điện nông thôn.....	43
Bảng 3.5: Tình hình thực hiện tiêu chí giáo dục	44
Bảng 3.6: Tình hình thực hiện tiêu chí cơ sở vật chất văn hóa.....	45
Bảng 3.7: Tình hình thực hiện tiêu chí Chợ - Bru điện.....	46
Bảng 3.8: Tình hình thực hiện tiêu chí nhà ở dân cư	48
Bảng 3.9: Tình hình thực hiện tiêu chí thu nhập.....	49
Bảng 3.10: Tình hình thực hiện tiêu chí cơ cấu lao động	50
Bảng 3.11: Tình hình thực hiện tiêu chí hộ nghèo	51
Bảng 3.12: Tình hình thực hiện tiêu chí hình thức tổ chức sản xuất	52
Bảng 3.13: Tình hình thực hiện tiêu chí giáo dục	53
Bảng 3.14: Tình hình thực hiện tiêu chí y tế.....	54
Bảng 3.15: Tình hình thực hiện tiêu chí văn hóa	55
Bảng 3.16: Tình hình thực hiện tiêu chí môi trường.....	56
Bảng 3.17: Tình hình thực hiện tiêu chí hệ thống chính trị vững mạnh	58
Bảng 3.18: Tình hình thực hiện tiêu chí an ninh trật tự xã hội	59
Bảng 3.19: Đánh giá tổng số xã đạt tiêu chí nông thôn mới theo nhóm.....	61
Bảng 3.20: Bảng tổng hợp đánh giá thực trạng nông thôn xã Nậm Cang theo bộ tiêu chí quốc gia nông thôn mới.....	62
Bảng 3.21: Bảng tổng hợp đánh giá thực trạng nông thôn xã Tả Giàng Phình theo bộ tiêu chí quốc gia nông thôn mới	70
Biểu đồ 3.1: Thực trạng xây dựng nông thôn mới ở huyện Sa Pa theo từng tiêu chí cụ thể.....	61